

Megjelenik hetenként kétszer
csütörtökön és vasárnap

Főszerkesztő és kiadó:
CSUKOVITS JÁNOS.

Felelős szerkesztő:
MAURER NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sopron, Ferenc József-tér

Városi és megyei
TELEFON 394. SZÁM.

ÚJ ÉLET

Társadalmi és ismeretterjesztő lap.

Előfizetési ár:

Negyed évre . . . 2.—
Fél évre . . . 4.—
Egész évre . . . K 8.—

Egyes szám ára 8 fill.
Egy óra . . . 70 fill.

Hirdetéseket a lap kiadó-
hivatala megegyezés szerint
felvesz.

Kéziratokat nem adunk vissza

Végre valahára!

Az Országos Széchenyi Szövetség múlt évi április hó 24-én Budapesten megtartott emlékünnepe Dr. Csernoch hercegprímás mellett Petri Elek, a dunamelléki ref. egyházkerület főjegyzője és Zsilinszky Mihály v. b. t. tanácsos is résztvettek s mind a hárman hangsúlyozták a vallástalanság és istentagadás ellen, mint közös ellenség ellen, az együttes küzdés szükségességét. Mi április 30-iki számunk vezércikkében „Széchenyi és Wesselényi” cím alatt a következő igazságot szögeztük le a soproni és sopronmegyei protestáns polgártársaink megszívlelése végett is: „Tény, hogy szabadkőműves talajon a béke olajját mi katolikusok és protestánsok sohasem nyujthatjuk egymásnak!”

Szívünk mélyéből örülünk annak, hogy a tiszai ág. hitvallásu evangélikus egyházkerület tanácsa komoly keresztény gondolkodásu urai nem régiben ugyanezen igazság megismerésére jutottak s azt egy praktikus és eléggé nem dicsérhető határozattal érvényre juttatták, amennyiben kimondták, hogy *tisztviselő* (lelkész, felügyelő, tanító, pénztáros stb.) *olyan egyesületeknek vagy pedig titkos társulatoknak, melyeknek*

működése a felekezeti, állami és társadalmi rend ellen irányul, (tehát a szabadkőművesség) tagja nem lehet. Halljuk a „Protestáns Egyházi és Iskolai Lap” felfogását ezen határozatról:

„Végre! . . . Ezzel a felkiáltással kell kezdenünk. Végre volt bátorsága a tiszai ág. h. evang. egyházkerület néhány keresztény férfiaknak, hogy felemelje a szavát a *liberalizmus hamis jelszava ellen.* Ez a bőséges köpenyeg arra volt jó eddig, hogy mindenféle dugarut becsempésszenek a keresztény, itt is főleg az evangéliumi egyházainkba. Presbiteriumainkban, főgondnoki, gondnoki állásokban, közép- és felsőiskoláink tanári katedráiban ott ülnek e „köpönyeges” (majd kötenyest irtunk!) testvérek, no, nem is ülnek, hanem pöffeszkednek, mint akik otthon vannak. Ők a hangadók! És . . . mi hálás köszönettel tartozunk nekik, hogy nagy kegyesen megtérnek bennünket. De azt ne adj Isten, hogy szólni is próbáljunk ellenük vagy kitéssékelni merészelnék lovagjaikat! Hiszen van is akkor kulturára, liberalizmusra való hivatkozás; sötét reakció, kálvinista, szemforgató jezsuitizmus, klerikalizmus (tetszenek még egyebet is parancsolni?) emlegetése.

Egyházi tisztviselő titkos társulatok (szabadkőművesség) tagja ne lehessen!

Ez az. A gömöri egyházmegye ki merte mondani. Dicsősége neki! Eddig csak a Krisztus ellenségeit láttuk mi magyar evangéliumi keresztények a modern zsidóság lelkével átitatott páholyok munkájában. Igaz, hogy *elég kedvesek voltak a klerikalizmus fekete papirosába burkolni a mérges cukorkáikat! Most azonban az olasz és francia páholyok aknamunkája más irányban is megnyitotta a szemünket.* Ha az életnek sok egyéb területén van összeférhetlenség, melyet világi törvények imperative kimondanak: akkor itt, a par excellence szent, istenes munkában, a keresztény egyházak építésében nem volna összeférhetlenség?! . . .

Szinte máris halljuk, hogy mint kiáltják uni sono: a lelkiismereti szabadság: Hát igen, a lelkiismereti szabadság, mi tiszteljük és védjük jobban, mint odaát. Csak arra kérjük e szabad lelkiismeretű urakat, hogy *ne velünk tartassák el magukat.* A tiszai evangélikusok példáját minél előbb ragadjuk meg, mert mentől tovább halasztgatjuk ez elkerülhetetlen tisztító munkát, annál nehezebb lesz. Az egyház zöld asztalánál és katedrákon is az atheista páholyok szellemét képviselő egyházi emberek száma nem fogy, hanem évről-évre növekszik. Pedig, ha ezt a tisztító

LIBERÁK TUMBA NÉLKÜL.

Ó gyászosak ezek a Liberák:
Nincsen koporsó, nincs fekete tumba
S az orgona szomorú dallamában
Mintha a csaták vad vihara zugna.

A templomban egy-két bánatos özvegy,
Egy-két fekete fátyolos menyasszony.
(A lelkük messze jár, hogy egy fejfára
Lehervadt mirtusz-koszorút akasszon.)

A gyermekek is komolyan figyelnek...
Ó pajkosan játszani most ki tudna!
Az agg zokog: miért nem én, miért nem?...
A pap a bús imát könnyezve súgja —
És nincs koporsó, nincs fekete tumba.

A VISZTULA-PARTON.

A Visztula-parton minden éjfél tájban
Bús szellemek jönnek bús éjjeli táncra.
A Visztula-parton a nagy harcok óta
Minden éjjel sűrű a régi lengyel uóta.
A Visztula-parton, ha az éj közelget,
Megbuvik a kozák sötét lova mellett.
A Visztula-parton minden éjjel, sorba'
Egy kozák betáncol a sötét habokba.
A Visztula-parton a nagy harcok óta
Mindig rémesebben zug a lengyel nóta.
Somorjai Iván.

A tulipánok országában.

Irta: Mujzer Béla.

— Az „Új Élet” eredeti tárcája. —

Hollandiában jártam, a tulipánok országában; ott, ahol a legszebb virágok nyílnak. Láttam a tengert, mint nyugodott bele álmatagon az alkonyba, ólomszürke vizével. Nem hullámozott, nem képződtek rajta szétfószló fehér habok.

A habléányok tarajos feje nem tolazkodott a hullámok élére. Valahol mélyen a melegebb áramlatokban kavargott halfarku testével és tuskés uszonyaival a tenger láthatatlan kísértete és zöld hínáros ágyon vergődött a tengerfenékre. Piros koral lett a háza, fénylő meduza az éji lámpája. Uszott a misztikus világban fénytelen csillagok, füvek, sások, omló ingoványok, süppedő homokhalmok és megkövesedett najóroncsok közt...

A gátnak dülleszkedve a tengerről álmodtam, mely ott terült el előttem. Lelkem feltámadt nagy érzésével merengtem a parton a távolba húzódó nagy víztömegben. Mintha ölelkezett volna az éjszakával az alvó tenger. Szétterjedt, elnyult messze a maga bájaival, kellemével és elragadott sóhajokat vitt dühöngő orkárok, tajtékzó hullámok és magasba csapzó víztölcsérek elé.

A víz szüntelen locsogott, ficáncolt a partvédő sziklák közt. Mosta, paskolta az

ormótlan köveket, szeldelte az omlatag partot és lépcsőzetes, egyenlőtlen vonalcsikokat hordott össze a lapály széleire.

Apály volt. A hullámjárás valahol messze a nyílt tengeren korbácsolta a vizet. Ide a parthoz csak megszelidülve ért el és pajzánul csapkolódva lubickolt az ódon kövek alatt, mintha ritmusokat vert volna a föld megtépett rétegein...

Számláltam a hulló csillagokat.

A világűrön keresztül-kasul rohanó meteorok fénye szaporán hasogatta az eget. Tüzes sugarak gyultak káprázatosan vilámló lángra a légkörben. Mintha sercegett volna a fénylő tűz-sáv s azután eltűnt a titokteljes semmisségbe.

Elárvult, hontalan szívvel álltam a németalföldi parton Scheveningenben. Egyedül, ismeretlenül köszáltam, mint akit otthonról elűztek bántó gondolatok, kíváncsi vágyak és banális hisztóriák. Nem a kalandvágy hozott ide. Nem. Politikai bűnöm sem volt és mégis idejöttem. Miért mondjam el ezt? nem tudom. Elég az, hogy itt jártam a derék hollandiak közt szegényen és hálával emlékezem vissza vendégszeretetükre.

Hajóra ültem és Rotterdam felé yettem utamat, hogy szemtől-szembe lássam ennek a gazdag országnak virágzó iparát, kereskedelmét, remek városait és szorgalmas népének életét.

Az óriás kikötők, gátak, zsilipek és csatornák egy jól művelt állam befolyását

munkát elkezdjük: okvetlen eredményesen kell végeznünk“.

Ez a hithű protestánsoknak az idők és körülmények okos mérlegelése után bátor és hangos közvéleménye. Mi nem hagyunk fel a reménnyel hogy ez lesz a dunántúli evangélikus egyházkerületnek, — amelyhez Sopron városa és Sopronmegye protestánsai is tartoznak, — a közvéleménye s legközelebb az ő gyűlésük is ezt a keresztény önfentartási határozatot magáévá teszi és annak megfelelőleg a tisztogatást keresztül viszi. Utóvégre nem lehet a protestántizmusnak a feladata, hogy vezetői és tanítói a szabadkőmives páholyok főpillérjei legyenek. Neveket tudunk, hogy eddig nem egy páholy épen rájuk támaszkodott.

Ha most a hadak útján Magyarország, magyar nemzet és magyar faj újjászületése következik, akkor megjön a munka becsülete, de ez a munka nem a vakondokoké, nem a kozmopolitikus és istentagadó szabadkőmivesség romboló munkája, hanem a keresztény magyar nemzet nemzeti, kulturális, erkölcsi alapon álló gazdasági és Istenre támaszkodó munkája lesz! Jól mondta valaki: „nem a szabadkőmives Ferrerek, D'Annunziók, Náthánok, Salandrák és Sonninók, Delcassék és Millerandok malterével vakolták össze az ezeréves Magyarországnak vésszel-viharral dacoló sáfészket, hanem keresztény vérrrel, becsülettel és keresztény vallással és erkölccsel!“

Kereszténység és szabadkőmivesség nem férhet egymással össze; mint az egészség és a rákfene kizárja egymást. Végre-végre álljon talpára minden hithű keresztény és számoljunk le vele! Hadd vigye a soproni városi közgyűlés határozatába becsempészett hullaégető intézményét is magával! *Csukovits János.*

keltették. Industriális művei nemzeti jólétről beszéltek.

Szerettem ezt az idegen földet.

A zsbongó, lármás Rotterdam csak úgy feküdt el lelkem mélyén, mint a hárlami tulipánmezők gyönyörű, andalító virágflorája, melytől megszinesedett a föld. Nappal is bíborcolorit borongott a mezőn, mint napnyugat után az égen. Amott az isteni fáklya fényezésére teremtette a bibort, míg emitt a virágok dísz. Carmin, bíbor, citrom-, narancssárga és rózsaszín tulipánok haragos és szelid árnyalatokkal váltakozva, nagy területeket tettek virágtengerré, nem is oly messze a másik tengertől, mely szüntelenül ostromolta a töltést, hogy elöntse piszkos vizével és szennyes iszapjával a nehéz munkával töle elhódított buja termőföld virágos kertekké plántált ujkori paradicsomát.

Mennyi fáradság és nagyon veszett volna kárba, ha a tenger áttöri a gátat.

A teremtés koronája megfékezte a zabolátlan, romboló elemet és kenyérkeresőjévé tette; majd leigázta, ura és parancsolója lett a másik hatalmasság után, melyről sohasem feledkezik meg a jóra való, törekvő hollandi nép,

A föld termékeny. Böven ellátják a csatornák nedvességgel a szántóföldeket. Duzzadó, kövér gabonaszemeket érlel a szikes talaj és ha kedvez az időjárás, bő termés uszik el a csatornákon a földekről haza a faluba és az örökön forgó szalmalmok játszva örlik meg a hollandi ember kenyerét.

Pax.

Őszbe hajló nyári délben fekete vendég követelt bebocsátást a nyugalmas balatonparti nyaralóba. Egy érintése nyomán elpihent egy élet, szegényebbek lettünk egy értékesszívű, csendeslelkű emberrel, egy mintaéletű pappal.

Vaszary Kolos elment közülünk. A munkás harcos bevégezte pályáját s emelt fővel övezheti halántékára a nyugodalmas béke kiérdemelt koszoruját. A béke embere volt egész életén át. Erre predesztinálta szubtilis, finom, magabavonuló egyénisége. A Pax jegyében indult el pályájára. S ebben a jegyben harcolt végig egy hosszú életet.

Magyar fajának s e faj történetének szeretete tanári kathedrára vitte. A csendes, külsőleg szinte igénytelen ember fellángolt, mikor az elnyomatás nehéz napjaiban a honszeretet evangéliomát hirdette a nemzet jövőjének nagyságának, virágaboruló reménységének: az ifjúságnak. Majdnem egy emberöltőn keresztül töltött be kulturális missziót s az ezeréves harcokon keresztül, szilárd biztos kézzel építette az alapot a béke áldásaihoz. Tantárgyának szeretete, a toll szerencsés kezelésével párosult s a béke apostola elfoglalta az őt megillető helyet a magyar történetírók sorában s nagy tudással, pártatlan tárgyilagossággal állított a jelenben emléket a múltnak, melyből okuljon a jövő.

S mikor társainak bizalma maguk között elsőnek emelte, fejet hajtott az engedelmes szerzetes, az alázatos pap, a tollat ragyogóan szerető tudós s a béke nevében kilépett a nyilvánosság fórumára. S eleme lett a küzdelem, a viaskodás. Nehéz, súlyos problémák vártak megoldó kezére. S nem lett része hangos diadalokban, ünnepektől győzelmekben. Még a saját táborában is találkozott ellenmondókkal, kik nem akarták megérteni, hogy kivitte, kiküzdötte mindazt, amit lehetett, s nem azt, amit kivinnie, kiküzdnie kellett volna. Ő inkább kívánt sebeknek gyógyítója, mint osztogatója lenni. A neki nyújtott töviskoszoru előtt meghajtotta fejét, de nem nyújtotta ki kezét tüske után, hogy azzal másokat sebezzen. Akarva sem tehette volna, hiszen lelkében a Pax szelleme lakott.

Mint országának első papja, világitó szövevénye lett társainak. S aki egyénisége legértékesebbjét csendesen égő, titkos áldo-

Rotterdam ntán Amsterdam volt a célo, hova már vonaton jutottam el. Nederlandnak ezt a világhíres városát a gyémántkőszőrülés tette nevezetessé. Rengeteg ember foglalkozik ezzel a jól jövedelmező iparaggal. Külön börszen került a gyémánt árfolyamra s az itt elfogadott értékegység irányadó az egész világon. A legtöbb uralkodói koronában Amsterdamban csiszolt gyémánt ragyog.

A cölöpökön épült város utcáin kanálisokon bonyolódik le a forgalom. Tágas csatornák ágazzák be hálózatszerűen a város.

Érdeklődésem kivezetett a városból a közeli falvakba.

Festői ihletséggel néztem a Zuider-tavat kéklő hullámos vizével, a parton álló szalmalmokat, a vitorlás halászbarkákat és a repkedő ezüsttollú sirályokat.

A szél feszítette a vitorlákat és hajtotta a malomkerekeket.

Fehér tengeri rózsák szirmai usztak felém tányérnagyságu leveleken. Halászhálókat merültek a vízbe és vontatóhajók nehéz terheket vonsoztak.

Leheveredtem a parton a fűbe és a jövőmenő hajókat óráig szemléltem.

Mikor esteledett, bementem a faluba és későig eltréfáltam a főköttös leányokkal. A bönadrágos és facipős férfiak ezalatt a csatornahid korlátjának támaszkodva szívták kurta pipájukat és a halászbarkák felé mutogattak. Beszédjükből egyes szavakat a fülemhez hozott a tulipánok országának szele. Az

zatul szentelte Urának, Istenének, királyi pompát öltött minden szavára, mikor nyilvánosan kellett tanuságot tenni az ezeréves Magyarországnak Krisztushoz való tartozásáról. S épen, mert élete ezen ünnepi óráiban teljes lelkevel, minden tudásával pap volt, azért volt ezen ünnepi órákon tul is több mint ember. Az ország hercegprimása megmaradt egyszerű, szerzetesi léleknek, s a lelkek láthatatlan légiója vezérének kardja, Krisztus keresztjévé szelidült. Ezzel a keresztel kezében harcolt a békés, igazságos jogokért; harcolt kitartással, csüggedés nélkül, amíg harcolnia adatott.

Talán épen mivel a béke volt lelkének álma, fáradt ki a küzdelemben. Magasan szálló szellemének szárnyai előbb lelankadtak, mint maga is hitte, várta volna, még a vég kezdete előtt kimerülve, megtért régi eszményéhez s a Pax embere lett. Békés csendben, leveleve kiválóságokat és kötelességeket, töltötte el élete utolsó éveit.

S most gyász honol a balatonparti, nyugalmas villában. A szobák feketeségét dus örökzöld enyhíti s minden virágfűzésnél szebb az a szellemi, láthatatlan koszoru, melyet egy nemzet osztatlan részvéte helyez a ravatalra.

Vaszary Kolos elindul utolsó útjára s ezen uton, millió ajkon egy imádság kíséri:

Legyen része Isten örök békéjében annak, kinek egész földi élte a Pax jegyében folyt le, hiszen jó harcot harcolva végezte el a futást, megérdemelte tehát az igazság koronáját, melyet adjon meg neki az Úr, az igaz Bíró.

P. M.

Világháboru.

HŐFER JELENTÉSE:

Hivatalos. Budapest, szept. 6.

Orosz hadszintér:

A besszarábiai határon és a Szereth torkolatától keletre az oroszok tegnap megismételték heves ellentámadásaikat. Az ellenséget mindenütt visszavertük, miközben súlyos veszteségeket szenvedett. A Szereth arcvonala és Brodytól keletre és

ablakokban a mamák megöntözték a virágokat és a gyermekeket nyugovóra küldték.

A vakolat nélküli faházak, a kiskertek álmosan bóbiskoltak és elszenderedtek, csak a zsaluik maradtak nyitva, melyeken beáramlott a szobákba az ózondus tengeri levegő.

Néhol csikordult az ajtó és egy-egy élemedett férfi elhagyta a házat. Ezek éjszakai halászatra mentek. Durva facipők koszoga hangzottak a hidak deszkáin. Olykor a vízbevetett hálók loccsanása is hallható volt. Időközönként rövid csend állott be és ilyenkor a szu rágása riszált a gerendákban.

Szobám ajtaja és ablaka tágas kertre nyílt. Álmatlan éjjeleken kisurrantam a kertbe és a szőlőlugas hosszú, sötét folyosóján a virággyakhoz mentem és mámoros kéjjel szívtam a harmatos virágok illatát. Nyirkos levegő szállongott a dus növényzet körül és ruhámon éreztem a nedves vizpárák lerakódását. Gözölgő ködgomolyagok szálltak fel a csatornákról, mintha a vizek ez éjjelre meleg forrásokká változtak volna. A kikötőkben veszteglő hajók árbocvégei a szétterült ködözlöplől kinyultak és a szálló fehér felhőzet fölé hosszú, vékony tornyocskákat emeltek. Szuronyerdő, vagy egy város szilhouettje rajzolódott képzeletemben az égre.

Lelkemben édes álomként birizgált ez a genrekép. Délibabos gondolatok szökkentek felém a sik hollandiai alföldekről...

Visszamentem szobámba és lefeküdtem, hogy az éj hátralevő részében pihenjek valamit.

Elaludtam.

Dubnótól nyugatra levő vonalainkon a harci tevékenység az előző napok erős harcaihoz képest némileg alábbhagyott.

Tarnopol környékén egy elsáncolt helységet az oroszoktól elragadtunk.

A Lucktól keletre előnyomuló csapataink Olykától északra a legnehezebb viszonyok közt támadásban áthaladtak a posványos, elárasztott Putilovka-lapályon. A felső Jasiolda mentén küzdő cs. és kir. haderő kivette az ellenséget a folyótól délre levő utolsó elsáncolt állásaiból és több helyen elérte az északi partot.

Olasz hadszíntéren

Az olaszok tegnap a tenger melléki harc-vonalon és Karinthiában általában nem fejtették ki tevékenységüket; a Kreuzberg-appel területén ellemben, Innichentől dél-nyugatra, hosszabb szünet után heves ágyúharcot kezdtek és ott több ponton megkísérik állásaink megközelítését. Gyalogsági harcra eddig nem került a sor.

(M. S. O.)

HÖFER, altábornagy,
a vezérkari főnök helyette se

A NÉMET VEZÉRKAR BESZÁMOLÓJA:

A nagy főhadiszállás jelenti:

Berlin, szept. 6.

Nyugati hadszíntér:

Lényeges esemény nem történt. A menin—yperni országuton lelőttünk egy ellenséges kétfedelű repülőgépet.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadseregcsoportja:

A Keleti-tengertől a Grodnótól keletre fekvő vidékig a helyzet változatlan. A jobbszárny Lunnónál a Nyemen felé és Volkovyszktól északra a Ros-szakasz felé közeledik.

Lípót bajor herceg tábornagy hadcsoportja:

A hadcsoport ellenséges háttvédekkel folytatott harcok közben előnyomul és már átlépte Volkovyszktól délre a Ros-szakaszt. A Pruzanától északkeletre levő Smolanica melletti mocsárszorosokat is leküzdöttük.

Borzasztó álmaim voltak.

A tulipánmezőket elverte a jég, a tenger szétrombolta a gátakat és zuga öntötte el a lapályokat. Elszakadtak a zsilipek, a csatornákból kiömlött a morajló ár és víz alatt álltak a kertek, a mezők és faluk. Omladoztak a házak és a romok közt veszttek az emberek. Elszabadultak a kikötőkből a hajók és a vihar összertörte őket. A vasvázas szél-malmok megrogyva estek össze a partokon a medréből kilépett tenger dühében.

Égtek a városok...

Egész Hollandia megsemmisült...

...Reggelre kelve örültem, hogy mindez nem történt meg.

Aranyos napsugár szökött be az ablakon szobámba.

Az utcán ünneplőbe öltözött hollandi lányok mentek a templomba.

A kert végében, a csatornákon usztak a halaszbárkák és csónakok.

Messze álltak a malmok, mert ünnep volt és nem örült a molnár.

Örömmel ültem a fehérabroszos asztalhoz és jókat kerítettem hollandi bicskámmal a pirosheju ejdámí sajtából.

Ezzel szeréplésem véget is ért a tulipánok országában, mert ott kellett hagynom a szép Hollandiát.

Mackensen tábornagy hadseregének csoportja:

A támadás továbbra is előre halad.

Délkeleti hadszíntér:

Különös esemény nem történt.

(M. E. S.)

Legfőbb hadvezetőség.

TÖRÖK HIVATALOS JELENTÉS.

Konstantinápoly, szeptember 6.

A főhadiszállás jelenti:

E hó 4-én a Dardanellákban egy angol buvárhajót elsüllyesztettünk, három tisztet és 25 közmatrózt elfogtunk.

Anaforta szakaszában felderítő osztagaink éjszaka sikeres meglepő rohamot intézett az ellenség ellen, amely alkalommal ismét nagy zsákmányt ejtett. E hó 4-én tüzérségünk egy Bujuk Kemikli partjain állomásozó ellenséges szállítógőzösön tüzet okozott. Ari Burnu szakaszában a tüzérségi harc és a bombavetés tovább tartott. Szedil Bar szakaszában az ellenséges tüzérség minden eredmény nélkül lövöldözött Aldsitepe partjait. E hó 4-én anatóliai tengerszoros útegeink hatásosan bombáztak ellenséges bárkákat Ellesburnu fok közelében. Ugyancsak hatásosan bombázták a Szedil Barnál levő ellenséges útegeket és táborn. Ellenséges útegek viszonzni igyekeztek, de elnémitottuk őket. Az ellenséget kényszerítettük arra is, hogy táborhelyét elhagyja és másik helyen üssön táborn. Este útegeink ellenséges torpedónaszádokat, amelyek a bejáráshoz közeledni igyekeztek, visszavonulásra kényszerítették. Egy ellenséges gőzöst, amely tüzérségi tüzelésünk következtében visszamaradt volt, a sötétség beállta után a nyílt tengerre vonszoltak.

A többi arcvonalon nincs változás.

(M. T. I.)

Hirek.

Kitüntetés a Vörös Kereszt körül szerzett érdemekért.

Ferenc Szalvátor kir. herceg a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismerésül a Vörös Kereszt ezüst díszérmét a hadiékítménnyel adományozta Mikes Árminné grófnénak, Mikes Tima grófnőnek, Széchenyi Péterné grófnénak, Sigroy Antalné grófnénak, Széchenyi Emilné grófnénak és özv. Baich Ernő Ivánné bárónénak.

Kitüntetés. Illés István, győri ujságíró a német császár az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásáért a vaskereszt adományozásával tüntette ki.

Kántor Károly esztergomi kanonok. A hivatalos lap közli, hogy a király a megüresedett esztergomi mesterkanonokságra Kántor Károly beheli apátot, a szent Zsigmondról nevezett budavári plebánia plebánosát nevezte ki.

Előléptetés. Prager Pál dr. ezredorvost Prager Hugó tb. százados édesatyját Ófelsége törzsorvossá léptette elő.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Szele Ágoston jogszigorlót soproni állami végrehajtóvá nevezte ki.

Jegyzőválasztás. Vashidegkuton a lajtászentmiklósi születésű Boda Henrik segédjegyzőt választottak meg.

Egyházmegyei hírek. A megyéspüspök Kövér Lajos internátusi prefektust kinevezte a nagyobb papnevelő-intézet tanulmányi felügyelőjévé, egyúttal megbízta a katonai szolgálatra bevonult Szabó Vendel dr. dogmatikai tanszékének ideiglenes ellátásával. — Az állami reáliskola alsó osztályainak hitoktatójává ideiglenesen Prikoszovich Endre árvaházi tanulmányi felügyelőt, az állami polgári leányiskolához Brantl Lajos internátusi tanulmányi felügyelőt rendelte ki helyettesítésre. — Kapovits Félix siklódi adminisztrátor a Széchenyi nemzetiség katonai kórházvonatjának lelkésze lett. A megyés főpásztor Eöri Jánost Répceköhalomból Mosonba küldötte káplánnak. — Blazovich János volt gyömörei káplán, tart. tábori lelkész a katonai lelkészi érdemkereszt 2. osztályát kapta. — Kiss György dr. zalamerényei káplánt, ki itt végezte gimnáziumi tanulmányait, Veszprémbe helyezték káplánnak.

Hősi halál. Steiger Antal, a 13. tüzérezred tartalékos, a bronzvitéségi érem tulajdonosa Lengyelországban kapott sebében hősi halált halt.

Halálesetek. Kőszegi Sándor magánhivatalnok 43 éves korában f. hó 5-én elhunyt. — Fötsch Mária Terézia mater, a kőszegi domonkos-zárda kézi munkatartója 36 éves korában elhunyt. — özv. Lehner Gusztáv Adolfné szül. Raabe Vilma, Lehner G. Adolf, a magy. kir. államvasutak főellenőrének édesanyja f. hó 6-án 80 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután 3 órakor lesz az evang. temető halottas csarnokából.

Köszönetnyilvánítás. Götzen Emanuela grófné egy Bridge-parti nyereménye fejében 10 K-t juttatott a Soproni Első Népkönyhagy-Égyesületnek, amelyért halás köszönetet mond az elnökség.

Közigazgatási ülések. Sopron vármegye és Sopron sz. kir. város közigazgatási bizottságai csütörtökön tartják e havi üléseiket. — A megye közigazgatási ülésén id. Döry Miklósnak a párbér és hitközségi adó kivetése miatt beadott panaszát, Vámosderecske községnek kiskorú Rothwald Antal János illetőségi ügyében beadott föllebbezését, a szombathelyi Emberbaráti Egyletnek Matliár József betegápolási költsége ügyében beadott föllebbezését tárgyalják, referálnak a hadifoglyokkal végzendő munkálatokról, a betegápolási költségek behajtásának fölfüggesztéséről, egynehány birságnak fogságra való átváltoztatásáról és behajthatatlanokká vált adók törlesztéséről.

A külföldre szóló levelek korlátozása. A hírszolgálat katonai ellenőrzése érdekében a külföldre szóló levelezések az alábbi korlátozásoknak vannak alávetve. A levél szövege levélpapír (quart) két oldalát ne haladja meg. A levelekhez nem csatolhatók oly mellékletek, amelyek híreket tartalmaznak. Az írás tiszta és jól olvasható legyen. Titkos vagy jelírások (gyorsírás) nem használhatók. A soroknak tulsűrűn alkalmazása, ugyancsak a sorok fölé keresztben más sorok átírása tilos. Üzleti levelezéseknél ha azok egyébként a fenti feltételeknek megfelelnek, a szöveg két oldalánál hosszabb is lehet. Ezekhez számlák, árjegyzékek és hasonló üzleti mellékletek csatolása meg van engedve. A levél burkolásához csak oly borítékot szabad használni, amely egyrétű papirosból vagy más burkoló anyagból áll, tehát selyempapírral vagy más anyaggal bélelt borítékokat használni nem szabad. Azok a feladók, akik a fenti szabályokhoz nem alkalmazkodnak, önmaguknak tulaj-

EMLEKIRAT a rokkantügy jelesül: a Magyarorsz. Munkások államosítása ügyében
Rokkant- és Nyugdíjegyleté-nek
címe 50 oldal terjedelmű rendkívül érdekes röpirat
A. HORVÁTH ENDRE pt. főtiszt tollából — megjelent,
mely tanulmány intenciója immár országos ügyé vált.

Ára: 30 fill. Vidéki rendeléseknél az összeg előre beküldendő. (Egy példánynál bélyegben.)
Kapható: kiadóhivatalunkban, továbbá Máhr Árpád cs. és kir. udv. könyvk., Blum Náthán,
Piri Dániel papírkereskedőknél és az összes dohánytözsdeknél.

donítsák, ha az ellenőrzési teendők megnehezítése folytán levelezéseik tetemes késést szenvednek vagy egyáltalában nem továbbíthatnak. A fenti szabályok a hadműveleti területeken lévő postahivataloknál feladott összes magánlevelezéseknél alkalmazást nyernek.

A városi közlelmelési bizottság Töpler Kálmán dr. polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a liszt és zsirügyről tárgyaltak. Az áremelkedés dacára a város a Budapestről beszerzett elsőrendű zsirt most is 5 K-ért adja el kilogrammonként.

Iparossegédek megjutalmazása. A kereskedelmi miniszter a soproni kereskedelmi és iparkamara területén hat kiváló szorgalmú és jó magaviseletű ipari alkalmazottat fog fejenként 100 koronával kitüntetni. Akik a jutalomdíjat elnyerni óhajtják, pályázatukat e hó 15-ig adják be az iparkamarához. Csakis magyar állampolgárok pályázhatnak, kik legalább 15 év óta működnek valamely ipari pályán s évi fizetésük nem haladja túl a 2000 koronát. Aki a jutalmat elnyeri, egyúttal oklevelet is kap.

A soproni kereskedelmi és iparkamarának lapunk múlt számában közölt, a felvidéki falvak fölépítésére gyűjtött 6162 K összeghez a következők járultak hozzá: A kereskedelmi kamara 1000 K, a rohonci Bogdány-féle konzervgyár 100 K, Wellesz, Schwitzer és t. Sopron 100 K, a körmenői gőzmalom 100 K, a szombathelyi malomipar kiviteli részvénytársaság 100 K, a klsmartoni takarékpénztár 300 K, Zierer Ernő mikespusztai burgonya liszt gyára 500 K, a nagycenki cukorgyárak részvénytársasága 500 korona, Hartig és Rothermann felszerfalvi cukorgyárai 500 K, a Nova és környékbeli takarékpénztár 25 K, Spiegel Szigfrid kamarai elnök 72 K, az osztrák-magyar bank soproni fiókja 500 K, Feleki Ignác szombathelyi gabonakereskedő 50 K, Kohn József lakompaki vegyeskereskedő 5 K, Seltenhofer Frigyes fiaai vasöntődéje 600 K, Schwarz és Tauber nagykanizsai nagykereskedők 150 K, Rosenberg Lajos bornagykereskedő 30 K, Mitzger Salamon rövidáru kereskedő 100 K, Schiff B. fiaai sopronkeresztiúri likörgyáros 200 K, Graner és Chakathurner csáktornyai termény-nagykereskedő 50 K, Berg Miksa báró kapuvári hengermalma 200 K, a lajtajfalui juta és textilgyár részvénytársaság 100 K, Krausz József vajkereskedő 50 K, a tapolczai takarékpénztár 600 K, Nits Lajos 10 K, Fleischer József bőrkereskedő 100 K, a jánosházai takarékpénztár 20 K, Keszler Mór zalabéri hengermalma 100 K, összesen 6162 K.

Hirdetmény. Közhírré tesszük, hogy f. 1915. évi szeptember hó 9-én csütörtökön reggel 8 órakor a helyszínén tartandó árverésen bizonytalan időre bére adjuk a vágóhid mögött fekvő „Kranavett“-szántókat 17 részletben. A városi gazdasági hivatal.

Nyilttér. *)

A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyulete összes fiókszerveinek szives tudomásul.

Az „audiatur et altera pars“ elvénél fogva arra a jelentésre, amelyet a központi főtitkár ur a központi választmány kebelében a soproni fiók „Emlékirat“ c. röpiratának tárgyában tett — ténymegállapításaink a következők:

A soproni fiók elnöke sohasem kérte Katits urat arra, hogy vegye át kéziratát bírálat céljából. Erre nézve Katits ur kérte fel elnökünket, előttünk is kifejezett azon kívánsággal, hogy azt az „Elnöki Tanács“

*) Az ezen rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

elé terjeszti, mielőtt már előttünk lefolyt beszélgetésben a röpirat minden számszerű tételét helyeselte és elismerte, hogy megállapításaink teljesen azonosak az övékéivel.

Fiókunk elnöke annál kevésbé intézhetett a megbírálásra nézve kérelmet Katits urhoz, mert a kézirat már a kiadóknál volt s nyomdai technikai okokból sem tehetett volna annak átadására ígéretet, amit az is bizonyít, hogy a kéziratot Katits ur nem a soproni fiók elnökétől, hanem kiadóktól vette át.

Ha a központi bírálat magán levélként hangzott volna, bizonyára nem használtuk volna fel. De az „Elnöki Tanács“, négy központi tisztviselő aláírásával, hivatalos ügyirat szám alatt adta ki a bírálatot.

Ez hát nem magánlevél.

Erre a hivatalos ügyiratra elnökünknek azért volt észrevétele, mert belőle úgy látta, hogy Katits urnak az államosítás körül nincs kialakult véleménye s a mi van is, annyira ingatag, hogy nemcsak máról-holnapra, hanem ugyanazon egy bírálatban is, 180 foknyi szög alatt forogva változik.

Magánvéleményről Katits ur részéről azért nem lehetett szó, mert kérelmét a bírálatra nézve az „Elnöki Tanács“ nevében terjesztette elő, amire nézve a fiók elnöke előttünk is kijelentette, Katits ur jelenlétében, hogy magára nézve sem ezt a bírálatot, sem (a szervezeten nem létező) az „Elnöki Tanács“ hivatóságát irányadón el nem ismeri. Ha azonban a kiadók a kéziratot kiadják, ugy neki ellenvetése nincs. Azután küldött el az elnök a kiadókért üzenettel, akik megjelenve a kéziratot Katits urnak át is adták, a soproni elnök azon kijelentése mellett: nem szívesen egyezik bele, mert ha valami a kéziratból elvesznék, nem tudná pótolni.

A titkári jelentés úgy van aláfestve, mintha a röpirat a soproni fiók elnökének javára anyagi haszonnal járna. Pedig nem jár. Maga az elnök is úgy vette meg a maga példányszámát 30 fillérért, mint más. A kiadók csak kiadásai megtérülésére pályáznak, lévén maguk is egyesületi tagok, a hasznot pedig átengedik, a nagy erkölcsi cél érdekében, a terjesztőknek: a fiókoknak, akár magánosoknak is.

Sopron, 1915. szeptember 6.

Nagy Imre ellenőr, egyleti tag.	Lukács István pénztárnok, egyleti tag.
Gabriel Sándor alelnök, egyleti tag.	Szabó László egyleti tag.
Székely G. Antal egyleti tag.	Weiss Endre titkár, egyleti tag.

A bemutatott ténymegállapítást helyesnek tartom.

Sopron, 1915. szeptember 6.

Horváth Endre
a fiók elnöke.

Oroszország vezekel. A szent szinódus elrendelte, hogy szeptember 8-tól kezdve egész Oroszországban három napi ima és vezeklés legyen s a nemzet gyónja meg vétkeit, mert a háboru idején nem teljesítette kötelességeit. Reméli a szent szinódus, hogy a vezeklésnek olyan sikere lesz, mint Timur kán betörésekor 520 évvel ezelőtt.

Horváth József

hatós. enged. közvetítő-, cseléd-szerző-intézet és pincérügynök.

Sopron. Uj-utca 6. sz. Telefon 222.

Közvetitek eladást és vevést, házakat, birtokokat, vendéglőket, löwereket, kerteket, lakásokat és mindennemű személyzetet. — Tartok egyszersmind egy lakáshirdetöt kiadó lakásokra.

Könyvkötések

a leszebb és legtartósabb kivitelben, gyorsan eszközöltetnek. — Ugyszintén mindenféle nyomtatványok

ügymint névjegyek, gyászjelentések, köszönökártyák, eljegyzési és esketési értesítők, hivatalos és kereskedelmi nyomtatványok, művek és folyóiratok a legizlésebb kivitelben, jutányos áron.

Üzleti könyvek, vonalzasok

bármily megadott minta szerint készíttetnek. Költségvetéssel szívesen szolgál:

Piri és Székely

könyvnyomdaja, könyvkötészete és vonalzó-intézete

Sopron, Ferenc József-tér 5. sz.

Telefon 394. A városház mellett. Telefon 394.

Gross-Viehmarkt

in
Wiener-
Neustadt.

Szerdán, 1915. évi szept. 15-én.

Felhajtásra kerülnek: Lovak és csikók, bikák, hizlalt- és igás-ökrök, hizlalt- és növendék-marhák. Tenyész- és haszondisznó-vásár.

Minden szerdán és szombaton: **Nagy szurómarha-vásár.**

Weideni disznók, borjuk és birkák.